

פרשת ראה תשפ"ג
בעניין הנביא והנבואה

דברים פרק יג

(א) את כל הדבר אשר אנכי מצוה אתכם אתו תשמרו לעשות לא תסוף עליו ולא תגרע ממנו: פ (ב) כי יקום בקרבך נביא או חלם חלום ונתן אליך אות או מופת: (ג) ובא האות והמופת אשר דבר אליך לאמר נלכה אחרי אלהים אחרים אשר לא ידעתם ונעבדם: (ד) לא תשמע אל דברי הנביא ההוא או אל חולם החלום ההוא כי מנסה יקנך אלהיכם אתכם לדעת הישכם אהבים את יקנך אלהיכם בכל לבבכם ובכל נפשכם: (ה) אחרי יקנך אלהיכם תלכו ואתו תיראו ואת מצותיו תשמרו ובקלו תשמעו ואתו תעבדו ובו תדבקו: (ו) והנביא ההוא או חלם החלום ההוא יומת כי דבר סרה על יקנך אלהיכם המוציא אתכם מארץ מצרים והפך מביית עבדים להדיחך מן הדרך אשר צוה יקנך אלהיך ללכת בה ובערף הרע מקרבך: ס (ז) כי יסיתך אחיד בן אמה או בנד או בתך או אשת חיקך או רעה אשר כנפשה בסתר לאמר נלכה ונעבדה אלהים אחרים אשר לא ידעת אלה ואתה ואת בניך: (ח) מאלהי העמים אשר סביבתיכם הקרבים אליך או הרחוקים ממך מקצה הארץ ועד קצה הארץ: (ט) לא תאבה לו ולא תשמע אליו ולא תחוס עינך עליו ולא תחמל ולא תכסה עליו: (י) כי הרג תהרגנו ידך תהיה בו בראשונה להמיתו וידך כל העם באחרונה: (יא) ויסקלתו באבנים ומת כי בקש להדיחך מעל יקנך אלהיך המוציאך מארץ מצרים מביית עבדים: (יב) וכל ישראל ישמעו ויראו ולא יוספו לעשות כדבר הרע הזה בקרבך:

רש"י
(א) **את כל הדבר** - קלה כחמורה: **תשמרו לעשות** - ליתן לא תעשה על עשה האמורים בפרשה. שכל השמר לשון לא תעשה הוא, אלא שאין לוקין על השמר של עשה: **לא תסוף עליו** - חמשה טוטפות בתפילין, חמשה מינין בלולב, ארבע ברכות בברכת כהנים: (ב) **ונתן אליך אות** - בשמים, כענין שנאמר בגדעון (שופטים ו, יז) ועשית לי אות, ואומר (שם ו, לט) יהי נא חורב אל הגזה וגו': **או מופת** - בארץ אף על פי כן לא תשמע לו. ואם תאמר מפני מה נותן לו הקדוש ברוך הוא ממשלה לעשות אות, כי מנסה ה' אלהיכם אתכם: (ה) **ואת מצותיו תשמרו** - תורת משה: **ובקלו תשמעו** - בקול הנביאים: **ואתו תעבדו** - במקדשו: **ובו תדבקו** - הדבק בדרכיו. גמול חסדים, קבור מתים, בקר חולים, כמו שעשה הקדוש ברוך הוא: (ו) **סרה** - דבר המוסר מן העולם שלא היה ולא נברא ולא צויתו לדבר כן, דיטולוד"א בלע"ז [הסרה]: **והפך מביית עבדים** - אפילו אין לו עליך אלא שפדאך, דיו: (ז) **כי יסיתך** - אין הסתה אלא גרוי, שנאמר (שמואל א' כו יט) אם ה' הסיתך בי, אמיטר"א בלע"ז [יסית], שמשאו לעשות כן: **אחיד** - מאב: **או בן אמה** - מאם: **חיקך** - השוכבת בחיקך ומחוקה בך אפיקידי"א בלע"ז [דבוקה], וכן [יחזקאל מג, יד] ומחיק הארץ, מיסוד התקוע בארץ: **אשר כנפשה** - זה אביך. פירש לך הכתוב את החביבין לך, קל וחומר לאחרים: **בסתר** - דבר הכתוב בהווה, שאין דברי מסית אלא בסתר. וכן שלמה הוא אומר (משלי ז, ט) בנשף בערב יום באישון לילה ואפלה: **אשר לא ידעת אתה ואבותיך** - דבר זה גנאי גדול הוא לך שאף האומות אין מניחין מה שמסרו להם אבותיהם, וזהו אומר לך עזוב מה שמסרו לך אבותיך: (ח) **הקרובים אליך או הרחוקים** - למה פרט קרובים ורחוקים, אלא כך אבות הכתוב, מטיבן של קרובים אתה למד טיבן של רחוקים, כשם שאין ממש בקרובים כך אין ממש ברחוקים: **מקצה הארץ** - זו חמה הלבנה וצבא השמים שהן מהלכין מסוף העולם ועד סופו: (ט) **לא תאבה לו** - לא תאהבנו. לפי שנאמר (ויקרא יט, יח) ואהבת לרעך כמוך, את זה לא תאהב: **ולא תשמע אליו** - בהתחננו על נפשו למחול לו, לפי שנאמר (שמות כג, ה) עזוב תעזוב עמו, לזה לא תעזוב: **ולא תחוס עינך עליו** - לפי שנאמר (ויקרא יט, טז) לא תעמוד על דם רעך, על זה לא תחוס: **ולא תחמול** - לא תהפוך בזכותו: **ולא תכסה עליו** - אם אתה יודע לו חובה אינך רשאי לשתוק: (י) **כי הרג תהרגנו** - [אם יצא מביית דין זכאי, החזירהו לחובה] יצא מביית דין חייב, אל תחזירהו לזכות: **ידך תהיה בו בראשונה** - מצוה ביד הניסת להמיתו. לא מת בידו, ימות ביד אחרים, שנאמר ויד כל העם וגו':

דברים פרק יח

(טו) נביא מקרבך מאחיד פמני יקים לך יקנך אלהיך אליו תשמעו: (טז) ככל אשר שאלת מעם יקנך אלהיך בחרב ביום הקהל לאמר לא אסוף לשמע את קול יקנך אלהי ואת האש הגדלה הזאת לא ארצה עוד ולא אמות: (יז) ויאמר יקנך אלי היטיבו אשר דברו: (יח) נביא אקים להם מקרב אחיהם כמוף ונתתי דברי בפיו ודבר אליהם את כל אשר אצננו: (יט) והיה האיש אשר לא ישמע אל דברי אשר ידבר בשמי אנכי אדרש מעמו: (כ) אך הנביא אשר יזיד לדבר דבר בשמי את אשר לא צויתו לדבר ואשר ידבר בשם אלהים אחרים ומת הנביא ההוא: (כא) וכי תאמר בלבבך איכה ידע את הדבר אשר לא דברו יקנך: (כב) אשר ידבר הנביא בשם יקנך ולא יהיה הדבר ולא בא הוא הדבר אשר לא דברו יקנך בידו דברו הנביא לא תגור ממנו:

רש"י
(טו) **מקרבך מאחיד כמוני** - כמו שאני מקרבך מאחיד יקים לך תחתי, וכן מנביא לנביא: (כ) **אשר לא צויתו לדבר** - אביל צויתו לחבירו: **ואשר ידבר בשם אלהים אחרים** - אפילו כיון את ההלכה, לאסור את האסור ולהתיר את המותר: **ומת** - בחנק. שלשה מיתתן בידי אדם, המתנבא מה שלא שמע ומה שלא נאמר לו ונאמר לחבירו, והמתנבא בשם עבודה זרה. אבל הכובש את נבואתו והעובר על דברי נביא והעובר על דברי עצמו מיתתן בידי שמים, שנאמר (פסוק יט) אנכי אדרוש מעמו: (כא) **וכי תאמר בלבבך** - עתידין אתם לומר, כשיבא חנניא בן עזור ומתנבא הנה כלי בית ה' מושבים מבבלה עתה מהרה (ירמיה כז, טז) וירמיהו עומד וצווח על העמודים ועל הים ועל יתר הכלים שלא גלו עם יכניה, בבבלה יובאו (שם כז, כב) עם גלות צדקיהו: (כב) **אשר ידבר הנביא** - ויאמר דבר זה עתיד לבוא עליכם, ותראו שלא יבא, הוא הדבר אשר לא דברו ה' והרוג אותו. ואם תאמר זו במתנבא על העתידות, הרי שבא ואמר עשו כך וכך ומפי הקדוש ברוך הוא אני אומר, כבר נצטוו שאם בא להדיחך מאחת מכל המצות לא תשמע לו, אלא אם כן מומחה הוא לך שהוא צדיק גמור, כגון אליהו בהר הכרמל שהקריב בבמה בשעת איסור הבמות כדי לגזור את ישראל. הכל לפי צורך השעה וסייג הפרצה, לכך נאמר אליו תשמעו: **לא תגור ממנו** - לא תמנע עצמך מללמד עליו חובה ולא תירא ליענש עליו:

רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ז הלכה א

מיסודי הדת לידע שהאל מנבא את בני האדם, ואין הנבואה חלה אלא על חכם גדול בחכמה גבור במדותיו ולא יהא יצרו מתגבר עליו בדבר בעולם אלא הוא מתגבר בדעתו על יצרו תמיד והוא בעל דעה רחבה נכונה עד מאד, אדם שהוא ממולא בכל המדות האלו שלם בגופו כשיכנס לפרדס וימשך באותן העניינים הגדולים הרחוקים ותהיה לו דעה נכונה להבין ולהשיג והוא מתקדש והולך ופורש מדרכי כלל העם ההולכים במחשכי הזמן והולך ומזרז עצמו ומלמד נפשו שלא תהיה לו מחשבה כלל באחד מדברים בטלים ולא מהבלי הזמן ותחבולותיו אלא דעתו פנויה תמיד למעלה קשורה תחת הכסא להבין באותן הצורות הקדושות הטהורות ומסתכל בחכמתו של הקדוש ברוך הוא כולה מצורה ראשונה עד טבור הארץ ויודע מהן גדלו, מיד רוח הקודש שורה עליו, ובעת שתנוח עליו הרוח תתערב נפשו במעלת המלאכים הנקראים אישים ויהפך לאיש אחר ויבין בדעתו שאינו כמות שהיה אלא שנתעלה על מעלת שאר בני אדם החכמים כמו שנאמר בשאול והתנבית עמם ונהפכת לאיש אחר.